

סיכום חוזר מפמ"ר עברית – תשפ"ז

1. שלושת היעדים המרכזיים לשנת תשפ"ז

תוכנית העבודה בחינוך הלשוני בנויה סביב שלושה צירים מרכזיים:

✓ **קידום הישגים ומצוינות אוריינית** – קידום כלל התלמידים בכל רכיבי השפה והאוריינות.

✓ **מניעת פערים בכיתות א'-ג'** – השקעה משמעותית בשנים הראשונות כדי למנוע היווצרות של פערים

✓ **צמצום פערים ומתן מענה מותאם לפרט** – איתור תלמידים שכבר צברו פערים ומתן מענה ממוקד, בכיתות הגבוהות.

2. מה אנחנו רוצים לפתוח אצל התלמידים?

הדגש אינו רק על הבנת הנקרא. הוראת העברית צריכה לקדם ארבעה תחומים מרכזיים:

✓ **כישורים תקשורתיים** – שיח, הבעה בעל-פה, ידע לשוני ואוצר מילים.

✓ **שטף קריאה וכתוב** – קריאה מדויקת, מהירה ומוטמעת וכתוב תקין.

✓ **הבנה והפקה בשיח הדבור** – הבנת הנשמע והיכולת להציג רעיונות, מחשבות, רגשות וטיעונים.

✓ **הבנה והפקה בשיח הכתוב** – הבנת טקסטים ברמות שונות וכתובה למטרות מגוונות.

כלומר, הוראת השפה אמורה לחבר בין האזנה, דיבור, קריאה וכתובה ולא ללמד כל רכיב בנפרד.

3. ששת העוגנים שצדכים להיכנס לשגרת בית הספר

3

זה העינים החלק המעשי והחשוב ביותר במסמך. המפמ"ר מציגה שישה עוגנים מרכזיים לשגרת הלמידה האורגנית.

עוגן 1 – "זמן קריאה!" - 15 דקות בכל יום

יש לקבוע 15 דקות קריאה יומיות לקריאה עצמית או לקריאת עמיתים – זמן שבו "עוגנים הכל קוראים!" חשוב ב' ולאפשר סכחור לבפרים בהמזם כאופ להעפותיהם ולהעמיד לרשותם מגוון ספרי קריאה, עיון, מידע וכתבי עת.

עוגן 2 – מודל "איתור ולידי"

שיעורי העברית אמורים לאפשר עבודה דיפרנציאלית:

- "איתי" – המורה עובדת בהוראה מפורשת עם קבוצה קטנה, בפרקי זמן קצרים של עד 20 דקות.
 - "לידי" – שאר התלמידים עובדים באופן עצמאי או בשיתוף, מתרגלים מיומנויות ומפתחים עצמאות בלמידה.
- המורה למעשה הופכת ל"מאמנת אוריינית"***, שמלווה לתת מענה מדויק יותר לצורכי התלמידים.

עוגן 3 – הערכה "זכרת" ודינמית

פחות מבחנים ואירועי הערכה גדולים, ויותר הערכה כחלק מהלמידה עצמה. לדוגמה: תצפיות, דגימת ביצועים, שיחות קבוצות עם תלמידים, משימות קצרות וכרטיסי יציאה. המטרה היא להשתמש בהערכה כדי לדייק את ההוראה, ולא רק כדי לתת ציון.

עוגן 4 – כתיבה משמעותית ופונקציונלית

יש ליצור שגרת כתיבה יומיומית ולא להסחפק במספר משימות כתיבה גדולות במהלך השנה. הכתיבה צריכה להיות מגוונת: אישית, סיפורית-יוצרת, מודעית, טיעונית ופלקטיבית. בנוסף, לכל תלמיד מומלץ לבנות תיק-פורפוליו אישי, שיציג את התפתחות הכתיבה שלו לאורך השנה.

עוגן 5 – תרבות של קריאה להנאה

קריאה להנאה אינה אמורה להסתכם ב"זמן קריאה!" המסמך ממליץ על משימות חוויות ויצירתיות בעקבות הקריאה וגם על ייחמות מועדוני קריאה, מפגשים עם סופרים ואיפוועים, ואירועים, לוחות המלצה, תובנות בין שכבות ומצעד הספרים.

עוגן 6 – קריאה דיאלוגית משותפת

יש להקדיש שבועים קבועות לקריאה משותפת של ספרי ילדים ונוער במליאת הכיתה. הקריאה אינה רק הקראה של המורה: יוצרים, משוחחים, חוזרים לקטעים, מפרשים, מביצים דעה וחשובים יחד על הטקסט.

4. ומה המשמעות המעשית לצוות המורות?

4.

בכל פיתה כדאי לראות באופן קבוע:

15 דקות קריאה בכל יום;

כשעתיים בשבוע של קריאה דיאלוגית משותפת;

עבודה בקבוצות קטנות במודל "איתי ולידי";

כתיבה בתדירות גבוהה ובהקשרים משמעותיים;

תלקיט כתיבה אישי;

קריאה להגאה ומשימות יצירתיות בעקבות ספרים;

שילוב טקסטים עיוניים ואקטואליים;

הוראה מפורשת של אוצר מילים וידע לשוני;

הערכה מעצבת ולא הצפה בכתבים;

5. מיפוי והתאמת ההוראה לתלמידים;

5.

• שילוב מושכל של דיגיטל, מידע ובינה מלאכותית.

• המסר הפדגוגי המרכזי של החוזר:

שיעור עברית בתשפ"ז אמור להיות פחות מבוסס על "טקסט" → שאלות →

בדיקה", ויותר על קריאה, שיחה, חשיבה, כתיבה, בחירה, עבודה בקבוצות, התאמה אישית, טקסטים מגוונים והערכה כחלק מתהליך הלמידה.

זה עולה באופן עקבי מהעוגנים ומתוכניות המוצגים בחוזר.